

Í DAG

Føroyska sosiallógávan

Fulla fólkapensjón eisini her

Sum vit áður hava nevnt verður nú farið undir at fremja fulla fólkapensjón bæði í Danmark og Noreg, eins og teir hava gjørt í Svøríki.

Hetta er mál, ið viðkemur øllum fólkinum; hetta er hin holla tryggjan av ellisárunum hjá øllum, soleiðis at ein ikki nýtist at óttast, um ein noyðist at leggja frá sær, men hava hina fullu vissuna um, at lonin er har, sjálvst um tað ikki er fulla lon, so tó eini 60—70 pst. av tí ein hevði at liva av, tá inntøkulíkindini vóru tey bestu.

Sjálvandi kostar hetta ikki so lítið, men hetta er ein samfelagsskylda, vit kunnu ikki snúgva okkum undan henni líka so lítið sum í øðrum londum; men vandin er til steðar, at vit kunnu koma í afturhond, um vit biða, hagar til hetta landstýrið hevur gjørt alt ov nógv av yvirtøkum, so ov lítill peningur verður til fólksins vælferð, ella soleiðis hesir góðar verða tiknir aftur frá fólkinum í stórum skattum og stórum tollum, sum óreingiliga vilja fylgja við hvørjari einastu yvirtøku.

SOSIALURIN

IKKI FYRI MILJÓNIRNAR — MEN FYRI FØROYSKAN SKÚLA

Umboðsmenn sokallaða „sjálvstýrislandsstýrisins“ er grammur eftir at yvirtaka skúlan. Tað er ikki fyri at sleppa at gjalda miljónirnar — í minsta lagi 6 milj. krónur um árið afturat — men fyri at gera skúlan føroyskan.

Spurningurin er bara, hvussu teir skulu gera skúlan meira føroyskan enn hann er?

Lærarafólkini eru flest øll føroyingar.

I skúlanvevdunum, sum er lokali myndugleikin yvir sjálvum skúlaskepi, sita bara føroyingar.

I kommununum, sum eiga sín lut í skúlanum og eru við at stjórna honum, sita bara føroyingar.

I skúldirektiónini, sum er hægsti myndugleiki skúlsins, sita 4 føroyingar og 1 danskari — 3 valdir av lótinginum og 1 av ríkisstýrinum.

Tó, eftir er eitt líð, ið kann gera skúlan meira føroyskan: skúlabókurnar; men at tær ikki eru á føroyskum, kann bara leggast føroyingum sjálvum til last.

Og tað er eingin orsök til at yvirtaka skúlan.

Brøv til Sosialin

GERIÐ TAÐ

Tá ið vit hoyra menn tala frá tingsins roðarapalli gloyma teir sjaldan at nevna eitt og annað, sum liggur á láni í teirra valdomi. Eitt heilt sjaldsamt gott dømi um hetta var Sámal Petersen, lótingsformaður, sum nærum fekk nevnt allar bygdinar í Norðoyum — bæði hvat viðvíkti vegum og lendingum.

Nú vita vit, at seinasta landstýri nærum skuldi endurreisa okkara samfelag frá botni av, endurnýggja skipafloftan, gera nýggja sosiallógávu, byggja sjúkrahús, gera vegir og havnir o. s. fr. Tað skuldi brúka miljónir og aftur milliónir av peningi og væl bar til; men kortini var nógv eftir at fara undir; tað var ógjørligt at fremja alt eftir fyra árum.

Ein orsøkin til at tað eydnaðist Dam at fáa tilsegn um 60 milj.

ónagrúnnin var millum annað allar tær vegagerðir, ið eftir vóru at gera, og tá fyrst og fremst tunnelli í Norðoyum.

60 miljóna grúnnurin er komin. Nú eru stórir møguleikar enn nakrantíð áður at fáa nógv avrikið, og eg vil tí siga við Sámal Petersen og aðrar við: drálið nú ikki meira við teimum brekum, ið tit so gjølla siggja gjøgnum mikrofónina á tingsins roðarapalli, men farið til verka, tí væl skuldi ligið fyri.

Poul J. Olsen, lótingsmaður, legði í fjór eitt frálíkt, um enn ikki fullgigið uppskot fram, um alla útbygging av vegasambandinum og lendingaviðurskiftinum í Norðoyum. Betri grundarlag at byggja á fáa tit ikki.

Eg fari at heita á teg, Poul J. Olsen, at taka uppskotið framaftur, tí júst í tínum uppskoti liggur loysnin.

Vit eru mangir, ið venta at fætta nærri, hvussu tað gongur okkara áhugamála á tingi.

Norðingfr.

BENSINTOLLURIN

Sum vituliga mátti bensintollurin koma at verða umrøðuevni hjá tingmonnum, nú so nógv varð útvarpað; men ov lítið var gjørt burtur úr hesum eina av teimum mongu mistøkunum hjá hesum millum manna so illa lýdda landstýri.

Vísir hava útróðramenn í vissum forum fingið kompensátión fyri okurtollin, men tað eru aðrir, sum veruliga eru í sama báti sum útróðramenn, sum óga kompensátión hava fingið, navnliga bilstjórnarnar.

Eins og útróðramenn hava fiskiveiði til sít livibreyð, so eru tað i dag nógvir bilstjórnar, sum hava koyring til livibreyð — og einasta livibreyð; men tá bensinið, ið teir brúka í stórum nøgdum verður dikt undir við tolli, verður ikki nógv eftir at liva av.

Eingin kann koma og siga, at sjálvstýrislandstýrið hevur bót um livilíkindini hjá okkum. Nei, tvørturimót, undir hesum stýrinum eru tey nógv versnari, ikki bara av sjálvum bensintollinum, ið sjálvandi rakar okkum harðast men har afturat av øðrum tollhækkunum og hinum eina prosentinum, ið teir legða afturat umsetingargjaldinum.

Og so vita vit, at tað verður verri enn.

Bilstjóri.

1200 KRÓNU MINSTALÓNIN

Sum fiskimaður liggur mær nær at hjarta at spyrja tjóðveldismenn: hvussu er við 1200 krónu minstulónini?

Undan valinum las eg ongan „14. sept.“, uttan at raka við lyftið um 1200 kr. minstulón, og fólk minnst óivað enn, at í somu blóðum stóra smærri petti, ið teir róptu: VIT KREVJA, og har kunnu vit aftur lesa hetta sama.

Nú vit hoyrdu útvarpið og orðaskiftið um lógmannsroðuna, ventaði mangur fiskimaður, at onkur fór at siga frá, hvussu langt ávegis landstýrið var komið við hesum máli, men nei, ikki eitt orð.

Erlendur Patursson, ið áður hevur sagt seg vera so miklan vin av fiskimonnum og sum ivaleyst sjálvur kom við lyftinum um tær 1200 krónurnar, helt eina langa roðu og roknaði mangt upp, sum hetta stýrið vildj gera, men ikki eitt orð um, at VIT KREVJA 1200 kr. í minstulón til fiskimenn.

Var tað so bara valbluff?

Vónbrotin fiskimaður.

LONGHÆKKINGARALDAN. Við lesa m. a. i „14. sept.“ fyri 26. mai 1962:

„Føroyska verkafólkið og føroyski fiskimaðurin kunnu ikki sleppa at fylgja við teirri orðunarhækkingaraldu, ið skolar inn yvir landið av javnaðarmannaavum. Alt skal vera sum „amóðurlandinum“ — alt uttan kor verkafólksins á sjógv og landi.“

VIÐM.

Læknar, embætismenn, sakførarar, sjúkrasystirar, lærarar o. o. fylkjast við teirra starvsfólegum í Danmark fyri at vissa sær somu lønarkor, sum teirra starvsfelagar í hinum Norðarlondum — bara fiskimenn og arbeidarar verða forðaðir í hesum og av — fyrst og fremst tjóðveldismonnum.

E. s. Landsstýrismenninir fylgja væl við hini høgu lønargjaldum, teir vísadu sær 6000 kr, hvør afturat um árið, áðrenn teir dýktu toll, skatt og umsetingargjald á m. a. fiskimenn og verkafólk.

SPURNINGAR. Niðanfyri hava vit sett nakrar spurningar við 3 móguligum svarum, har bert hitt eina er rætt. Gitið nú!

HVOR DANSKUR KONGUR VARÐ DRIPIN Í EINUM HOYGGJHÚSI?

1. Erik Plovpenning?
2. Erik Klipping?
3. Erik Mændved?

I HVORJA OYGGJ KOM HAVHESTURIN FYRST

1. Nólsoy?
2. Suðuroy?
3. Mikines?

HVUSSU EITUR FORSETIN

I RUSLANDI?

1. Khrushchev?
2. Breznev?
3. Malinkovskij?

(Svar aðrastaðni)

AT mjólk fær ein eisini úr troum í tropiskum londum.

I Vestindiu fáa teir mjólk úr tænum nyhaya, sum er feitari enn kúgvamjólk og á Ceylon mjólka teir einum træ, sum nevnist kirishnuza.

AT Frankariki var tað landið, sum fyrst fór undir at framleiða lastbilar í størri mongdum, sjálvst um USA í dag er á odda og fremri enn øll onnur lond.

AT síðan teir fóru undir at merkja fuglar í Norðurameríku hava teir merkt meira enn 7 miljónir fuglar av 600 ynniskum sløgum.

AT sambært fronsk hagtøl nýtir Paris-frúan heilar 4 mánaðir av lívi sínum at spyrja mannin, hvat hann vil hava at eta. AT Japan er motorsyklandið nr. 1 í Asíu, meðan Suðurafríka er nr. 1 í Afríka.

Barnamatur: svar: 1) Erik Klipping 2) Suðuroy 3) Breznev.

14. SEPTEMBER 1946

Sigurð Joensen, lótingsmaður segði í síni annars sera óhovisku roðu undir viðgerðini av lógmannsroðuni, at fyrstu og síðstu ferð danir hava hildið orð og verið á fólkaræðsligari grund málvegis føroyingum var hin 14. september 1946.

Sigurð Joensen kundi hóskandi spurt sín egna lógmann og hansara partamenn, hvat teir gjørdur hin seguliga dag og dagarnar aftaná.

Mundi Sigurð halda, at teir framdu sjálvstýrispolitikk og vóru

góðir sjálvstýrismenn ta ferðina? Jú, ivaleyst, tí loyprisar hann Hákun Djurhuus og hansara landstýri fyri góðan sjálvstýrisvilja, fyri tjóðskaparligar hetjueiginleikar o. s. fr.

Hvat gjørdur teir gævu fólka-flokks-sjálvstýrisheftjura tá?

Hvi gjørdur teir ikki 14. september 1946 heldur enn 4. januar 1963 til ein „seguligan“ dag?

Nei, tá stungu fólkaflokksmenn halan millum beinin, teir reddust alt sum at sjálvstýri, rýmdu av tingi — ja, sögdu seg vera ríknar av tingi av tí danska konginum, sum teir høvdu sett av nakrar dagar frammanundan.

TAÐ ER VERULEIKI

AT um fólkaflokksmenn og sambandsmenn høvdu rátt, vildi meginparturin av smábýgðunum framvegis ligið í myrkri tí hesir sögdu, at tað var óneyðugt, at smábýgdur og bygdur, sum lógu langt burtur fingi el-streym frá SEV.

AT ivaleyst hevði okkara vegsamband verið fullgigið í dag, um afturhaldsflokkarnir, serliga fólkaflokkurin saman við sambandinum, óngæði vóru kommir í landstýrið, tí veruliga fóru 8 ár fyri einki í fest, um mikla máli.

AT hin einasta, ið fiskimenn higast hava fingið frá fiskimannnavninum Erlendi Paturssyni, er 20 pst. toll uppá sjókræði.

GRÓT OG SKERVUR

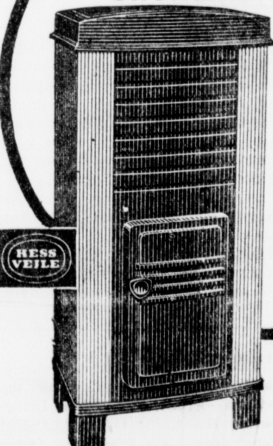
Øll, ið vilja keypa skerv ella grót, eiga at vanda sær til kommunukantórið.

Grót og skervur megu vera góldin fyrst, áðrenn tey verða heimað.

Bilstjórnar verða ámintir, at teir ikki kuznu heima grót ella skerv uttan við einum limi av vegnevndini ella einum umboðsmanni fyri kommununa.

FROÐBIAR SOKNAR KOMMUNA

Stabil og billig varme HESS-O-DAN olieka min 1262

Smukt emaljeret i to farver, der vil passe i enhver stue. Gennem en rude af ildfast glas kan man glæde sig over den flammende ild. Petroleum eller den billige gasolie kan bruges efter behag. Forbrændingen er perfekt, og kaminen er velegnet, hvor træforholdene ikke er særlig gode.

Pf. VALDEMAR LÜTZEN

Tórshavn — Tlf. 1020